

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Όλα του γάμου δύσκολα ...

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΜΟ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΤΟΥ

ΑΕΝΑΟΝ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

Σημασία:

Μυστήριο κατά την εκκλησία, και συχνά **μαρτύριο** για τους συνερχομένους εις γάμου κοινωνίαν, και κατά τον Ουλπιανό : «Ανδρός και γυναικός συνάφεια και συγκλήρωσις του βίου παντός, θείου τε και ανθρωπίνου δικαίου κοινωνία». Μέγα **πρόβλημα** ανά τους αιώνες με πολλές δυσκολίες, αλλά και αρκετές **λύσεις**.

Ετυμολογία:

γάμος[ᾶ], ὁ, I. τελετή του γάμου, γαμήλιο γλέντι, σε Όμηρ. κ.λπ. II. η κατάσταση του γάμου, ο έγγαμος βίος, στον ίδ. κ.λπ.· τὸν Οἰνέως γάμον, ένωση μαζί του, σε Σοφ.· κυρίως στον πληθ., όπως τα Λατ. nuptiae, nuptials, σε Αισχύλ. κ.λπ.

Αρχικά από το γάμο προέρχεται το αρχαίο ελληνικό ρήμα **γαμέω**, μέλ. γαμέω, Απτ. συνηρ. γαμῶ, αόρ. α' ἔγημα, παρακ. γεγάμηκα, υπερσ. ἐγεγαμήκειν· Μέσ. μέλ. Απτ. γαμοῦμαι, Επικ. γ' ενικ. Μέσ. μέλ. γαμέσσεται, αόρ. α' ἔγημάμην· Παθ. αόρ. α' ἔγαμήθην· ποιητ. μτχ. γαμεθεῖσα, παρακ. γεγάμημαι (γάμος),

I. νυμφεύομαι, δηλ. παίρνω σύζυγο, Λατ. ducere, λέγεται για τον άνδρα, σε Όμηρ. κ.λπ.· ἔγημεθυγατρῶν, νυμφεύφθηκε μία από τις κόρες του, σε Ομήρ. Ιλ.· με αιτ. ως σύστ. αντικ., γάμον γαμείν, σε Αισχύλ., Ευρ.· ἐκ κακοῦ, ἐξ ἀγαθοῦ γῆμαι, νυμφεύομαι μια γυναίκα από ταπεινή ή ευγενική καταγωγή, σε Θεόγν. II. Μέσ., παραδίδω τον εαυτό μου ή το παιδί μου σε γάμο· 1. λέγεται για γυναίκα, δίνω τον εαυτό μου σε γάμο, δηλ. παντρεύομαι, γίνομαι νύφη, Λατ. nubere, με δοτ., σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· γήμασθαι εἰς..., παντρεύομαι σε μια οικογένεια, εισέρχομαι ως νύφη μέσα σε οικογένεια, σε Ευρ.· λέγεται ειρωνικά για άνδρα που τον δυναστεύει η γυναίκα του, κείνος οὐκ ἔγημεν ἀλλ' ἔγηματο, σε Ανακρ. (πρβλ. Μαρτ. uxori nubere nolo meae)· έτσι η Μήδεια αναφέρεται περιφρονητικά στον Ιάσονα σαν να ήταν εκείνη ο άνδρας, γαμοῦσα σέ, σε Ευρ. 2. λέγεται για τους γονείς, παντρεύω τα παιδιά μου ή τα αρραβωνιάζω, παίρνω γυναίκα για το γιο μου· Πηλεύς μοι γυναῖκα γαμέσσεται, σε Ομήρ. Ιλ.

Εγκυκλοπαιδικά:

Επειδή επί μακρόν χρόνο οι άρρενες ρητόρευαν και διέπλαθαν την γλώσσα, η ευρεία σημασία του **γαμῶ** περιορίστηκε σε αυτό που κατά κύριο λόγο ενδιέφερε τους άνδρες : τη **συνουσία**.

Έτσι σήμερα το γάμο βγήκε από την επίσημη τυπική και καθώς πρέπει γλώσσα και αντικαταστάθηκε με το παντρεύομαι και νυμφεύομαι. Στην ομιλούμενη όμως το γάμο (συνουσιάζομαι) παίρνει και δίνει κυρίως σε ύβρεις και χυδαίες εκφράσεις και περιγραφές. Σπανιότατα αφορά την εν γάμω συνουσία.

Σπάνια επίσης αφορά την κατά φύσιν συνουσία.

Υπάρχει δε και το **γαμῶ εν τοις πράγμασιν** (γαμω το σπίτι σου, το κέρατο σου), άψυχα και έμψυχα ακόμη και αφηρημένες έννοιες (γαμῶ την ατυχία μου).

Το γαμῶ πολλές φορές παραλείπεται ως ευκόλως εννοούμενον πβλ. Φράσεις: την παργαία σου, το Χριστό σου, το Θεό σου, το στανιό σου κλπ.

Παράγωγα

Από την σημερινή σημασία του γαμῶ έχουμε αρκετές παράγωγες λέξεις

Το γαμησι

Ορθότερο το γαμήσειν απαρέμφατο του γαμῶ που έγινε ουσιαστικό . Ομοιοπαθή είναι τα φαγειν> φαί, φιλειν> φιλί, ιδειν> δειν (Κυπρ. Το βλέμμα) Σημαίνει την σεξουαλική πράξη.

Μεταφορικός σημαίνει το δύσκολο πράγμα.

Μεγάλο γόμησε αυτή η δήλωση εισοδήματος.

Σχόλιο: Η σεξουαλική πράξη είναι κάτι το ιδιαζόντως επιθυμητό και ευχάριστο, όταν όμως συναινούν οι συμμετέχοντες (δηλ. και οι πέντε). Ο εξαναγκασμός σε συνουσία καλείται βιασμός (γινόμενος υπό απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου). Ο παλαιός ορισμός απαιτούσε εξώγαμον συνουσία θήλεος. Σήμερα κάθε εξαναγκασμός ανεξαρτήτως φύλου και σχέσεως θεωρείται βιασμός, προς θλίψιν των απανταχού καθολικών ιερέων που είχαν ξεσκίσει τα παπαδοπαίδια και τα ορφανά που είχαν υπό την προστασία τους.

Στο πλούσιο εθνικό μας υβρεολόγιο το γαμῶ, το γαμήσι κλπ λέγονται πάντα με την έννοια της εξαναγκαστικής συνουσίας που είναι σωματικά και ψυχολογικά επώδυνη. Αλλιώς δεν είναι ύβρις αλλά ευχή.

Τα Γαμησιάτικα

Τα ανήκοντα στο γαμησειν. Εννοείται «τα έξοδα» (συνήθως υπέρογκα) πχ. γαμηθήκανε να πάρουν δάνεια και τώρα θα πληρώσουμε εμείς τα γαμησιάτικα.

Αυτά που ανήκουν στο γάμο λέγονται λόγιος μεν γαμήλια (πχ. γαμήλια δώρα) και δημώδης γαμπριάτικα ή νυφιάτικα .

η γαμημένη

Δεν είναι η γυναίκα που έχει απλώς υποστεί συνουσία, αλλά η ακόρεστος και καθ' εξόν, αδιακρίτως και άτιμος γαμουμένη. Λέγεται πάντα υβριστικά αλλά όχι μόνον για γυναίκες αλλά και για άνδρες, καταστάσεις και πράγματα.

Αυτός γαμημένος ο Χ μας γάμησε με την πολυλογία του

Αυτή η γαμημένη η κρίση μας έχει ξετινάξει.

Έβαλα στραβά αυτό το γαμημένο το έμπλαστρο και τραβάει.

Η μη γαμημένη λεγεται αγάμητη ή γεροντοκορη. Γεγονός ιδιαζόντως δυσάρεστο για την γυναίκα που μένει στο ράφι όπως τα μη ξυπόλητα εμπορεύματα. Πβλ. Κατάρτα: «που να μη δεις χαρά στα σκέλια σου»

η γαμηστρώνα

ερωτικό καταφύγιο με προφανή σκοπιμότητα.

Σχηματισμός της λέξης κατά το ορνιθώνα, σιτοβολώνα, πολυθρόνα.

Το γαμώτο

Πρόκειται για ελλειπτική φράση «γαμῶ το (κάτι) » . Το κάτι μπορεί να ανήκει σε κάποιον (τη μανά σου, την θεία σου κλπ) , η σε ενεργεία (την ατυχία

Όλα του γάμου δύσκολα ...

μου) , ομάδα ανθρώπων (την κηδεία σου, την κοινωνία σου), χρονική στιγμή (την ώρα και τη στιγμή) κλπ

Ως ουσιαστικό σημαίνει «προς πείσμα, επίρρωση ή έμφαση» πχ. για το **γεμάτο** της προσπάθειας δηλ. για να μην πάει χαμένη η προσπάθεια.

Για την Ελλάδα ρε **γαμωτο** (έμφαση)

Και γαμῶ

Φράση ποιοτικής έξαρσης. Λέγεται για ο,τι δη ποτέ. **Και γαμῶ** τα βιβλία, **Και γαμῶ** τα τραγούδια, **Και γαμῶ** τις γάτες (δεν είμαι κτηνοβάτης, απλώς σχολιάζω μια πολύ όμορφη γάτα).

ο γαμάτος

ο γαμεύσιμος ή γαμητέος ή γαμηστερός. Γενικά ο άξιος ή ο δυνάμενος να γαμηθεί. Είναι δείγμα υψηλής ποιότητας. Από τις λίγες φορές που ένα παράγωγο του γαμῶ έχει θετικό χαρακτήρα.

ο γαμιάς

Ο ερωμένος, ο γκόμενος, ο επιβήτωρ (αργκό)

ο γαμίκουλας

Ερωτύλος με κλίση προς την ανεξέλικτη και συνεχή συνουσία. Υποκρύπτεται και μια μομφή μη εκλεκτικότητας, λιγότερο έντονη του **σαβουρογάμης**.

ο γαμικός

Ερωτύλος μάλλον χαϊδευτικά και τιμητικά.

η γαμιόλα

η γαμημένη ή γαμουμένη κατ' εξακολούθηση. Το επίθημα -όλα κατά το καριόλα, μαργιόλα, χαζοβιόλα.

Ανάλογο γαμιολης όπως καριολης, χαζοβιόλης και όχι όπως εξώλης, προώλης.(ολλυμι, άλεσα)

Συγγενικά

Ξυπνητούρια

Σημασία

ξυπνητούρια τα : το ξύπνημα, κυρίως στην ειρωνική έκφραση *καλά (σου) ξυπνητούρια* : α. σε κπ. που ξύπνησε ή σηκώθηκε από το κρεβάτι πολύ αργά. β. σε κπ. που δεν έχει αντιληφθεί τι συμβαίνει ή που κατάλαβε ή πληροφορήθηκε κτ. πολύ καθυστερημένα.

[ξυπνητ(ός) -ούρια, πληθ. του -ούρι]

Ανάλογος σχηματισμός τα γεννητούρια, τα Απατούρια

Εγκυκλοπαιδικά

Βλ. Παρατύπωμα

Παραξύπνημα

Ειδική τελετή που γίνονταν την επομένη μέρα του γάμου. Συμμετέχουν οι συγγενείς και φίλοι των νεόνυμφων που ψέλνουν και σχετικά τραγούδια. Απώτερος σκοπός να εμφανίσουν τα πειστήρια της παρθενίας της νύφης: Τα ματωμένα νηκτικά ή σεντόνια. (162,116) Αυτή η τελετή στην Κύθνο ονομάζεται «Ξυπνητούρια». Δηλαδή όπως και τα «γεννητούρια» (βλ. λέξη) η λέξη δεν υποδηλώνει την ενεργεία (ξύπνημα), αλλά την ειδική τελετή. Αν δηχθούμε ότι τα ξυπνητούρια ήταν συνώνυμα των βυζαντινών παρξτυπνημάτων, τότε η έκφραση «καλά ξυπνητούρια» θα σήμαινε αίσια έκβαση της τελετής, δηλ. σαφή απόδειξη της παρθενίας.

ὕμναιος

ὄ (από το κύριο όνομα ὕμην), **I. 1.** υμέναιος, γαμήλιο ή νυφικό τραγούδι, που τραγουδιόταν από τους συνοδούς της νύφης καθώς την οδηγούσαν στο σπίτι του γαμπρού, σε Ομήρου Ιλιάδα., Τραγ. **2.** γάμος, σε πληθ., σε Σοφοκλή, Ευρυπιδη. **II.** = ὕμην, ο ὕμην, ο θεός του γάμου, στον οποίο αναφέρονταν τα γαμήλια τραγούδια, ὕμην ὦ ὕμναι' ἄναξ, σε Ευρ.· Δωρ., ὕμν ὦ ὕμναιε, σε Θεόκριτο.

ὕμην, -ένος,

ὄ, λεπτό δέρμα, μεμβράνη, σε Αριστοτέλη.

Βεβαία γνωστός είναι ο παρθενικός υμνη το αδιασειστον τεκμηριον της παρθενιας, καταστασεως η οποια λειτουργει ως εγγυηση του αγοραζομενου προιοντος: της κορης. Βλ. ξυπνητουρια

ὕμην, -ένος,

ὄ, ὕμην, ο θεός του γάμου, βλ. [ὕμναιος](#) (ὕ, σε αντίθ. προς το ὕμναιος, όπου το υ είναι βραχύ).

Λύσεις

Κάθε πρόβλημα έχει την λύση του. Έτσι και ο γαμος έχει πολλές λύσεις

- Ο **θανατος** φυσικος ή βιαιος (πχ. συζυγοκτονια) βλ. Μηδεια, Κλυτεμηστρα, Ερικος Η', Μ. Κωνσταντινος, Νερων κα. Ο φυσικος θανατος ενός των συζύγων καθιστά τον επιζωντα συζυγο **χηρο** ή **χηρα** και κληρονομο του αποβιώσαντος. Η χηρα στις 9 του μακαριτη βαζει αλλον μες το σπιτι. Ο χηρος είναι πιο σπανιος γιατι οι ανδρες προτιμουν να πεθανουν πρωτοι.
- Το **διαζύγιο** το ευαγγελικό **αποστάσιον** και το ρωμαικο **repudium**
- Η εγκατάλειψη
- Η αφάνεια
- Το φτύσιμο
- Η διάσταση

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Ξενογλώσσα

Λατινικά

nuptiæ , matrimonium,conjugio, coitus, actio coibendi,concubitus, turbidinem, coitu

Cuius pater est quid nuptiæ demonstrant (Νομ) ο πατήρ είναι ον οι νόμιμοι γάμοι καταδεικνύουν. Συμφώνα με τον ΑΚ τα εν γάμο γεννώμενα τέκνα πατέρα έχουσι τον σύζυγον της τεκούσης αυτά γυναικός (κι ας έκανε ο κουμπάρος τη δουλειά).

Ιταλικά

noce matrimonio coito accoppiamento il rapporto sessuale

Αγγλικά

Wedding γαμος

Marriage

Bridal

Nuptials

Wedlock

Matrimony

spousals

intercourse συνουσία επιμιξία, επικοινωνία

copulation συνουσία

coition συνουσία

fornication πορνεία, συνουσία

fucking συνουσία

fuck συνουσία

Γαλλικά

mariage γαμος rapports sexuels συνουσία κρλ σεξουαλικές σχέσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ:

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ:

Για το γάμο

*Αλλιώς γαμούν στο Μάναρι κι αλλιώς στ'Ανεμοδούρι
Άλλος γαμεί και λειτουργεί κι εγώ αν φιλήσω βλάφτει.
Άμα θα σε βάλει κάτω όπως θε(λει) θα σε γαμήσει
Άμα θες σύντροφο άξιο, πάρε νύφη από τη Νάξο.
Αν θες παιδίον γρήγορα έπαρ' γυναικάν έγκυον. (Πόντου)
Αν σε γαμήσει ο κατής ποιός θα σε κρίνει εσένα;
Άνθρωπος απάντρευτος είναι μισό ψαλίδι
Ανύπαντρος προξενητής για λόγου γυρεύει
Ανύπαντρος σαν παντρευτεί δεν πρέπει να χορεύει, μόνο σακί στον
ώμο του κριθάρι να μαζεύει.
Από σώγαμπρος καλύτερα*

Απάντηση της αλεπούς που έγδερναν ζωντανή. «Πως τα περνάς Κυ-
ρά-Μαριώ; -Από σώγαμπρος καλύτερα»

*Άφησε το γάμο και πάει για πουρνάρια.
Βαρεία είν η καλογερική κι η παντρεία μολύβι
Γαμιέσαι κόρη χαιρέσαι, μα να σε δω στη γέννα
Γαμιέται η παπαδιά, τα πληρώνει το χωριό
Γάμος όψιμος, παιδιά της ορφάνιας.
Γάτος γαμεί και γάτος σκούζει
για άκαιρες ενέργειες*

για απότομη διακοπή λόγω απροσδόκητου γεγονότος αλλά υπάρ-
χει και εκδοχή με «έπλασε» που έχει νόημα: η γιορτή του γάμου τε-
λειώνει όταν η νύφη αρχίζει πλέον τις οικιακές εργασίες .

*Για της ορφανής τον κώλο έχει ο θιός μεγάλο ψώλο.
Για τον γαμπρό γεννά κι ο κόκκοτος, για τον γιό ούτε η κότα.
Για χάρη του σταυραετού γαμα κι εσύ χελώνα
Γυναίκα και καρπούζι η τύχη τα διαλέγει.
Δανεικά 'ναι τα κούρταλα στο γάμο.*

με την έννοια «ό,τι κάνεις θα σου κάνουν» (κούρταλα = γαμήλιοι
μεζέδες)¹

*Δεν γαμείς ψηλά καπέλα
Δουλεία δεν είχε ο διάολος, γαμούσε τα παιδιά του
Εγώ καλά παντρεύτηκα κι ας κλαίει όποιος με πήρε.
Έκλασ' η νύφη και σχόλασεν ο γάμος.
Επαντρεύθη ν' ανασάνει κι εύρηκε μαλλί να ξάνει.*

ερμηνεία: άφησε κάτι σημαντικό για κάτι ασήμαντο

¹ Πρόκειται για τα κούρταλα, παλαμάκια, χειροκροτήματα, επευφημίες προς τους νεόνυμφους. Από το κουρταλώ (πβλ. Σολωμό : « ... δεν ειν' εύκολες οι θύρες αν η χρεία ταις κουρταλεί» δηλ. κτυπάει, από το αρχαίο ελληνικό ρήμα κροταλώ> κρόταλον> κροταλίας κλπ) πβλ. Και τα εκκλ. «δεύτε τας χείρας κροτήσομεν» και κρούετε καί ανοιγήσεται ύμϊν — Ματθ. 7, Τ Λουκ. 11, 9.

Παροιμία: κουρτάλει να σ' ανοίξουνε καί ζήτα να σου δώσουν. Βενιζ. 144.

Προτροπή μέ σαφές περιεχόμενο. Λέγεται για όσους είναι διστακτικοί ή τα περιμέ-
νουν όλα να έρθουν από μόνα τους.

Μηνιάτης, Διδαχάι, 155.

Όλα του γάμου δύσκολα ...

*Έχουμε ξένο το γαμπρό και δανεικιά τη νύφη.
Ζαβός ζαβή παντρεύτηκε, ζαβά παιδιά θα κάνουν.
Ή μικρός-μικρός παντρέψου, ή μικρός καλογερέψου.
Η παντρεία και το τσουκάλι θέλει ανάγκαση μεγάλη
Η πρώτη μου γυναίκα μου, η δεύτερη κυρά μου, η τρίτη η στερνό-
τερη ραβδί του κεφαλιού μου.
Ήρες με χήρα κι ορφανή και γαμάς με τέχνες τεχνες.
Και ο μεγάλος γάμος κούρταλα κι ο μικρός κουρταλίσματα.
με την έννοια ότι κάποια πράγματα είναι απαραίτητα ανεξάρτητα
από το μέγεθος του εγχειρήματος (κούρταλα=τα φαγιά του γάμου)¹*

*Κάλλιο στο παλούκι, παρά σώγαμπρος.
Λέγε λέγε το κοπέλι κάνει τη γρα να θέλει
Μάθανε πως γαμιόμαστε πλακώσανε κι οι γύφτοι
Μακριά απ τη φουστάνα μου κι ας γαμηθεί κι η μάνα μου.
Με τον παρά μου γαμώ και την κυρά μου
Μικρή γυναίκα έπαρε, να τη χαρείς μεγάλη.
Να 'χα του γαμπρού τη χάρη και της νύφης το καμάρι.
Ο Θεός να σε φυλάει απ' το άδικο και από κακιά γυναίκα.
Ο που γαμεί τον Αύγουστο το Μάη θερίζει μόνος.
Ο πρώτος γάμος του Θεού, ο δεύτερος των ανθρώπων και ο τρίτος
του δαίμονα.
'Ό,τι έκανες γειτόνισσα εις το δικό μου γάμο, να μ' αξιώσει ο Θεός
διπλά να σου τα κάμω.
Οι ακαμάτρες και οι τρελές έχουν τις τύχες τις καλές.
'Όλα είναι του μυαλού κι η παντρεία της τύχης.
'Όλα του γάμου δύσκολα κι η νύφη αγκιστρωμένη
'Όλη η βδομάδα του γαμπρού και η Κυριακή της νύφης.
'Όποιος τον Αύγουστο γαμεί κακό χειμώνα βγαίνει
'Όπου γάμος και χαρά η Μαλάμω πρώτη
Πάρ' τον στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου
Παρακαλετό φιλί ξινό γαμήσι.
Πάρε σκυλί από μαντρί, γυναίκα από σόι.
Πριν να δούμε το γαμπρό, στολίσουμε τη νύφη.
Σε παντρεία και σε ταξίδι ούτε μέλι ούτε ξίδι
Στης ακρίβειας τον καιρό, βρήκα εγώ να παντρευτώ.
Τα του γάμου πριν του γάμου.
Χωστά χωστά τον έκαμε ο Μιχελής το γάμο, γιατί ήταν λίγα τα
ψωμιά και το χωριό μεγάλο.*

Φράσεις, ρητά, αποφθέγματα

Οι σύζυγοι που φτιάχνουν δίχτυα κι όχι φωλιές, βαδίζουν σταθερά στη διά-
λυση του γάμου. [ΠΗΓΗ](#)

Αν μεν καλήν, έξεις κοινήν, αν δε αισχράν, έξεις ποιινήν.
Αντισθένης, 445-360 π.Χ., Κυνικός φιλόσοφος
μτφρ:(απάντηση στην ερώτηση «τι γυναίκα να παντρευτώ;»)
αν πάρεις όμορφη θα την μοιράζεσαι, αν πάρεις άσχημη θα τιμωρηθείς

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Μένανδρος Ἡ μη γάμει το σύνολον ἢ γαμῶν κράτει.
Μένανδρος, 4ος αἰών π.Χ., Αρχαῖος Ἑλληνας ποιητής

Γαμῖν εκ των ομοίων. Εάν γαρ εκ των κρειπτόνων, δεσπότης, ου συγγενεῖς κτήσει.

Κλεόβουλος ο Ρόδιος, 6ος π.Χ. αἰών, Εκ των 7 σοφῶν της Αρχ. Ελλάδος
μτφρ: να παντρεύεσαι από τη σειρά σου. Αν παντρευτείς καλύτερο θα αποκτήσεις αφεντικά, ὄχι συγγενεῖς.

Γάμει δε μη την προίκα ἀλλά την γυναίκα.

Μένανδρος, 4ος αἰών π.Χ., Αρχαῖος Ἑλληνας ποιητής

Βίον καλόν ζης αν γυναίκα μη ἔχεις.
Μένανδρος, 4ος αἰών π.Χ., Αρχαῖος Ἑλληνας ποιητής

Προτρεπομένη δε τον ἄνδρα Λεωνίδαν εξιόντα εις Θερμοπούλας ἄξιον της Σπάρτης φανήναι, ηρώτα τι χρη πράττειν· ο δε ἔφη, «αγαθόν γαμῖν και αγαθά τίκτειν.»

Πλούταρχος, 47-120 μ.Χ., Αρχαῖος Ἑλληνας ιστορικός
(αναφέρεται στην Γοργώ, κόρη του βασιλιά Κλεομένη και σύζυγο του Λεωνίδα)

Γάμος γαρ ανθρωποισιν ευκταῖον κακόν.

Γαμῖν δε μέλλων βλέψον εις τους γείτονας.
μτφρ: όταν πρόκειται να παντρευτείς, ρώτα τους γείτονες (της)

Ει δε ουκ εγκρατεύονται, γαμησάτωσαν, κρείπτον γαρ ἔστιν γαμῖν ἢ πυρούσθαι.

Επιστολές Αποστόλου Παύλου - προς Κορινθίους Α' 7:9
μτφρ: αν δεν κρατιούνται ας παντρεύονται, καλύτερα να παντρεύονται παρά να φλέγονται από επιθυμία.

ὁ ουν ο Θεός συνέζευξεν ἄνθρωπος μη χωριζέτω.
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ - ΙΘ' 6

Σε συμβουλεύω να παντρευτείς. Αν βρεις μια καλή γυναίκα θα είσαι ευτυχισμένος. Αν ὄχι, θα γίνεις φιλόσοφος.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, 469-399 π.Χ., ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γάμος είναι η αποτυχημένη προσπάθεια να δώσεις διάρκεια σε ένα τυχαίο γεγονός.
ΑΛΒΕΡΤΟΣ ΑΪΝΣΤΑΙΝ, 1879-1955, ΓΕΡΜΑΝΟΕΒΡΑΙΟΣ ΦΥΣΙΚΟΣ

Οι γυναίκες δεν θέλουν τίποτα ἄλλο από ένα σύζυγο, ἀλλά όταν τον αποκτήσουν, τα θέλουν ὅλα.
ΓΟΥΪΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ, 1564-1616, ΑΓΓΛΟΣ ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΟΣ

Ο Θεός δημιούργησε το σεξ. Οι παπάδες δημιούργησαν το γάμο.
ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ, 1694-1778, ΓΑΛΛΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ & ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Οι άντρες παντρεύονται γιατί είναι κουρασμένοι. Οι γυναίκες γιατί είναι περίεργες. Και οι δύο απατούνται.

OSCAR WILDE, 1854-1900, ΙΡΛΑΝΔΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Το μόνο είδος γάμου που δεν απειλεί την ελευθερία του άνδρα είναι ο γάμος μεταξύ γυναικών.

ΓΙΑΝΝΗΣ Χ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ

Η αγάπη είναι κάτι ιδανικό, ο γάμος κάτι πραγματικό. Η σύγκυση του ιδανικού με το πραγματικό ποτέ δεν μένει ατιμώρητη.

ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΓΚΑΙΤΕ, 1749-1832, ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ & ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ο γάμος είναι το τίμημα που πληρώνουν οι άντρες για το σεξ και το σεξ το τίμημα που πληρώνουν οι γυναίκες για το γάμο.

ALLAN REASE, ΑΥΣΤΡΑΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Η Εκκλησία, μην μπορώντας να καταργήσει τον έρωτα, θέλησε τουλάχιστον να τον απολυμάνει: επινόησε το γάμο!

CHARLES BAUDELAIRE, 1821-1867, ΓΑΛΛΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Τα δεσμά του γάμου είναι τόσο βαριά που χρειάζονται δύο για να τα κουβαλήσουν. Συχνά, και τρεις.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ ΥΙΟΣ, 1824-1895, ΓΑΛΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Να θυμάσαι ότι ένας πετυχημένος γάμος εξαρτάται από δύο πράγματα: 1) Να βρεις τον σωστό άνθρωπο. 2) Να είσαι ο σωστός άνθρωπος.

H. JACKSON BROWN, JR., 1940-, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ

Ο γάμος είναι όπως στο εστιατόριο: μόλις σε σερβίρουν κοιτάς τα πιάτα των άλλων.

SACHA GUITRY, 1885-1957, ΓΑΛΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Πολλοί γάμοι υπήρξαν δυστυχισμένοι, γιατί ο σύζυγος δειπνούσε περισσότερο με τη γυναίκα του παρά με τη γραμματέα του.

ΟΥΙΝΣΤΟΝ ΤΣΩΡΤΣΙΛ, 1874-1965, ΒΡΕΤΑΝΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ, ΝΟΜΠΕΛ 1953

Τα βιβλία και ο γάμος δεν ταιριάζουν πολύ.

ΜΟΛΙΕΡΟΣ, 1622-1673, ΓΑΛΛΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Το καλύτερο στην οικογενειακή ζωή είναι να πιάνεις το υπονοούμενο, όταν υπάρχει υπονοούμενο, και να μην πιάνεις υπονοούμενα εκεί που δεν υπάρχουν.

ROBERT FROST, 1874-1963, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Το γεφύρι της Άρτας μας δίνει θαυμάσιες ιδέες

Για το πώς μπορεί να στεριώσει ένας γάμος

ΓΙΑΝΝΗΣ Χ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ – ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ

Ο άνθρωπος παντρεύεται από έλλειψη γνώσης, χωρίζει από έλλειψη υπομονής και ξαναπαντρεύεται από έλλειψη μνήμης.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Σε έναν αποτυχημένο γάμο δεν είσαι ούτε μόνος ούτε μαζί.

NATALIE CLIFFORD BARNEY, 1876-1972, ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΔΑ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΗ

Ο δεύτερος γάμος είναι ένας θρίαμβος της φαντασίας πάνω στην εξυπνάδα.

RITA RUDNER, 1956-, ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΔΑ ΚΩΜΙΚΟΣ

Ασυμφωνία χαρακτήρων: Ταυτοποίηση επιθυμιών σε ένα γάμο, ιδιαίτερα της επιθυμίας για κυριαρχία.

AMBROSE BIERCE, 1842-1914, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο γάμος δεν είναι μια διαδικασία παράτασης της ζωής της αγάπης, αλλά βαλσαμώματος του πτώματός της.

P. G. WODEHOUSE, 1881-1975, ΒΡΕΤΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Σίγουρα τα μεγαλύτερα έργα και τα περισσότερα οφέλη για την κοινωνία προήλθαν από άντρες που ήταν είτε ανύπαντροι είτε άτεκνοι.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΒΑΚΩΝ, 1561-1626, ΑΓΓΛΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Η μεγαλύτερη φάρσα που έκανε ο Θεός στην ανθρώπινη φυλή είναι η απαίτηση μια γυναίκα κι ένας άντρας να ζουν μαζί παντρεμένοι.

MARK TWAIN, 1835-1910, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ερωτεύτηκα δυο πράσινα μάτια. Το λάθος μου είναι ότι παντρεύτηκα ολόκληρο το κορίτσι.

ΓΟΥΝΤΥ ΑΛΛΕΝ, 1935-, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΗΘΟΠΙΟΣ & ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ

Δεν ήξερα ποτέ τι είναι ευτυχία μέχρι που παντρεύτηκα, αλλά τότε ήταν πια πολύ αργά.

MAX KAUFMAN, ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Το να παντρεύεσαι για το σεξ είναι σαν να αγοράζεις ένα Μπόινγκ 747 για τα δωρεάν φιστίκια.

JEFF FOXWORTHY, 1957-, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΚΩΜΙΚΟΣ & ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ

Είμαι ερωτευμένος με την ίδια γυναίκα 41 χρόνια. Αν το μάθει η γυναίκα μου, χάθηκα.

HENRY YOUNGMAN, 1906-1998, ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΚΩΜΙΚΟΣ

Έχω παντρευτεί δυο φορές. Δυο καταστροφές: Η πρώτη μου γυναίκα έφυγε. Η δεύτερη έμεινε.

FRANCIS BLANCH, 1921-1974, ΓΑΛΛΟΣ ΗΘΟΠΙΟΣ

Όλες οι γυναίκες θα 'πρεπε να παντρεύονται, αλλά κανένας άντρας.

BENJAMIN ΝΤΙΣΡΑΕΛΙ, 1804-1881, ΑΓΓΛΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

και ειπεν κυριος ο θεος ου καλον ειναι τον ανθρωπον **μονον** ποιησωμεν αυτω βοηθον κατ' αυτον

ΓΕΝΕΣΙΣ, 2:18

κρείσσον οικείν εν γη ερήμω ἢ μετά γυναικός μάχιμου και γλωσσώδους και οργίλου

Όλα του γάμου δύσκολα ...

ΠΡΜ 21:9, ΠΡΜ 25:24

Γάμος

287

Ουτε σε γάμο ετυχε ουτε σε πανηγύρι

297

Αγαλια και τα τουμπανα τι είναι φτωχος ο γάμος

375

Αλλου βαρουν τα τουμπανα κι αλλου γινετ' ο γάμος

409

Γάιδαρος ακάλεστος στο γάμο τι γυρεύει

432

Από το γάμο έρχομαι βαρεία είμαι πεινασμένος

441

Αρρώστησες ξαρρώστησες πες πως στο γάμο πήγες.

765

Μήτε συ να βλοηθείς μήτε εγώ στους γάμους σου

771

Ν'άφησουμε το γάμο να πάμε για πουρνάρια

795

Ο γάμος θέλει τύμπανα κι η εκκλησία ψάλτη

841

Όποιος θέλει κάνει γάμο κι όποιος θέλει γεννητούρια

855

Ο που χει γάμο σπίτι του σ άλλο γάμο δεν πάει

896

Παρτονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου

916

Που λείπει από τον γάμο του, του κλέβουν τη γυναίκα

949

Στο γάμο πάει ο γάιδαρος ή για νερό ή για ξύλα

1299

Μήτε γάμος χωρίς κλάμα μήτε μνήμα χωρίς γέλια

1358

Όλα μας ανάποδα κι ο γάμος την τέταρτη

1385

Όπου γάμος και χαρά η Βασιλω πρώτη

1423

Ούτε γάμος άκλαυτος ούτε ξόδι αγέλαστο

1424

Ούτε η πεθερά μητέρα ούτε η νύφη θυγατέρα

1527

Τον ακάλεστο στο γάμο κάτω κάτω τον καθίζουν

1565

Χωστά χωστά τον έκανε ο Μιχελης το γάμο γιατι ηταν τα ψωμιά μικρά και το χωριό μεγάλο.

1626

Έκλασε η νύφη σχόλασε ο γάμος

1664

Όλα του γάμου δύσκολα

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Γαμπρός

85 & 508

Για το χατίρι του γαμπρού γεννά και ο κοκκοράς μας

86

Γιος ο γαμπρός δεν γίνεται κι η νύφη θυγατέρα

460

Αύριο λούζουν τον γαμπρό και τραγουδούν τη νύφη

498

Γαμπρός αλωναριατικός κακό χειμώνα βγάνει

611

Έχουμε ξένο το γαμπρό και δανεικιά τη νύφη

692

Καλλιὰ παιδιού αποκρέβατο παρά γαμπρού κρεβάτι

750

Με τη μια μου θυγατέρα δεκαοκτώ γαμπρούς επήρα

824

Όλη η εβδομάδα του γαμπρού κι η Κυριακή της νύφης

Προχθές γαμπρός εγινικε το σπίτι του που είναι;

920

Χίλιες οι νύφες του γαμπρού χίλιοι γαμπροί της νύφης

1045

Ποιος θα παινέψει το γαμπρό ;- η κυρά συμπεθέρα

1446

1532

Του γιου σου τάξε ψέματα και του γαμπρού σου αλήθεια

1639

Καλλιὰ το μάτι του παιδιού παρά το αρχίδι του γαμπρού

1698

Ως που να βγει και να μπει η νύφη βγήκαν του γαμπρού τα μάτια

1740

Ανασκουμπωνετ' ο γαμπρός κι η νύφη καμαρώνει

1749

Από γενιά να ο γαμπρός και να ναι φημισμένος

1813

Κάναμε βούλγαρο γαμπρό και κουκουβάγια νύφη.

Γαμώ

1054

Δουλειά δεν ειχε ο διάβολος **γαμούσε** τα παιδιά του

1614

Έμαθε και βελονιάζει και **γαμεϊ** το μάστορη του

Στο φαί και στο **γαμήσι** ο θεός δεν κάνει κρίση

Εκατό **γαμούσανε** και στον φτωχό ξημέρωσε

Στο ποντιακό ιδίωμα απαντούν οι εφημισμοί 'αμῶ και 'μῶ ἀντι του γαμῶ,
Πχ αμῶ την μάνα σ πολλές φορές επιφωνηματικά: πχ μῶ σε ντό λές =
μπάσε καλό σου ! τι λές;

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Δηλ. σε γαμω για το καλό σου !

ΠΟΙΗΣΗ

Τα ποιήματα και τα τραγούδια για το γάμο είναι πάμπολλα και σχετική βιβλιογραφία πλουσιότατη.

Παραθέτω μερικά που αναφέρονται τους γάμους του παρελθόντος. Τότε που οι πιο αμέτοχοι στα του γάμου ήταν οι μελλονύμφοι, τότε τον γαμπρό τον αρραβωνιάζανε, τον πάντρευαν, του δίναν μια γυναίκα.

Όταν μ' αρραβωνιάζανε

Όταν μ' αρραβωνιάζανε, δεν το 'ξερα ο καημένος
Μα την Παναγιά δε σ' απαρνιέμαι πια
Μα την Παναγιά Κοκώνα, λεύτερο παιδί εμ' ακόμα
Μα την Παναγιά δε σ' απαρνιέμαι πια
(στης μάντρας τα τραφώματα ήμουν ακουμπισμένος)
(Μήλο της μηλιάς κορμί της αγκαλιάς)

Μου δώσαν μια γυναίκα

Στης ακριβείας τον καιρό
Επαντρεφτηκα κι εγώ
Και μου δώσαν μια γυναίκα
Που 'τρωγε για πέντε – δέκα.

Έλα βρε Χαραλάμπη να σε παντρέψουμε

Να φάμε και να πιούμε και να χορέψουμε.

....

Θα την πάρεις
Δεν την παίρνω
Αλλά λόγια λέτε βρε παιδιά
Τι καμώματα είναι τούτα:
Με το ζόρι παντρειά

Επαντρέβαν ένα γέρο

επαντρευαν ένα γέρο
εκατό χρονών για νέο
και του δίναν μια νέα
έμορφη καλή και ωραία
ξετελέψανε το γάμο
Γάμο ο γέρος πως να κάμω;
το κρεβάτι δεν το φτάνω

ρίξε κόρη μια σκάλα
να σου κάνω την καβάλα
ρίξε κόρη παλαμάρι
στου γιαλού σου το μαυράδι!
σκάλες παλαμάρια ρίχνει,
μα στην κόρη δεν τον μπηχνει.

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Φύγε γερό από κοντά μου
σε σιχάθηκε η κάρδια μου.

(ρεφραίν)

Μπα! κατρουλοκανατιά, φατιά, σκατιά, κλανιά, γαμιά, τριψοκωλιά,
μπουνιά, κλωτσιά, τρικλοποδιά, σφιχτοκωλιά, τσιριμουσιά, καψοχροσιά,
καρεκλοποδαριά να σου ρθει.

ΦΡΑΣΕΙΣ

ubi tu gaius, ego gaia,

οπου εσυ Γάιος , εγώ Γαΐα. Δηλαδή θα σε ακολουθώ παντα (πανηγυρική φράση που ελεγε η Ρωμιαία συζυγος κατά την τελετή του γάμου, αργότερα την εγραφε εις παλαιότερα σανδαλία της)

Βγάλαν τα μάτια τους

Σημασία :

Γαμήθηκαν² (Χυδ), συνουσιάσθηκαν πχ. *πήγαν σε μια γαμιστρόνα και βγάλαν τα μάτια τους.* .

Στη φράση επικρατεί το σύννηθος μπέρδεμα του ιμάτια με το «μάτια»³. Δεν μπορεί να βγάλει μόνος του κάποιος τα μάτια του. Αντιθέτως μπορεί να βγάλει τα ιμάτια του, τα ρούχα του ιδίως όταν πρόκειται για καλό σκοπό : την συνουσία.

Γάμα το

Προστακτική που σημαίνει «παρατά το».

Ίσως επειδή στην σοβινιστική ανδροκρατούμενη κοινωνία μας όταν γαμήσεις κάποιαν μετά την παρατάς. Υπάρχουν και άλλες ανάλογες φράσεις «**γάμα μας**» ή «**δε μας γαμείς**» που σημαίνουν παρατά μας, άσε μας ή-συχους. Παρατηρήστε πως και το «**χέσε μας**» έχει την ίδια σημασία, επειδή συνήθως εγκαταλείπουμε και τον τόπο που χέσαμε.

Οι γάτες, ως πιο ευπρεπείς, τα σκεπάζουν. Εμείς οι «άνθρωποι» φεύγουμε χωρίς να τραβήξουμε το καζανάκι αν η τουαλέτα είναι δημόσια ή αν η τουαλέτα είναι του σπιτιού μας και είμαστε ~~ανύπαντροι~~ ανύμφευτοι.

Κάνει σαν τη χήρα στο κρεβάτι

Λέγεται για περιπτώσεις ανυπομονησίας λόγω στέρησης.

Παροιμίες

Να χα αντρα και να θερίζα καλλιο να ημουν χηρα¹⁶¹

Ποτέ ορφανό δεν χαίρεται, χηρα δεν καμαρώνει²¹³

Και τα ορφανα πορευονται κι οι χηρες κονομιουνται²¹⁴

Κλαίνε οι χήρες, κλαίνε κι οι παντρεμένες⁷²²

² Ο γάμος τυφλώνει τον άνθρωπο μεταφορικός όμως. Η σημασία εδώ όμως είναι συνουσιάσθηκαν που απαιτεί καλή ορατότητα κατά την προκαταρκτική φάση μετά «σβήσε το φως κι έλα γύρε κοντά μου»

³ Όμοιες παρανοήσεις στις φράσεις της παναγίας τα μάτια, με τα χεράκια μας βγάλαμε τα ματάκια μας, δεν ξέρει να βγάλει τα μάτια του.

Όλα του γάμου δύσκολα ...

ἢ εσύ να σκάσεις άντρα ἢ εγώ να μείνω χήρα.¹⁷¹⁵
όταν αποκλάψαν όλοι τότε δάκρυσε κι η χήρα.¹⁷³⁰
η χήρα μάσα κάθεσαι κι έξω την κουβεντιάζουν.¹⁷⁶⁷
που τον καταραστεί η μοίρα του παίρνει γυναίκα χηρα¹⁷⁸⁴

Να 'μουν το Μάη γάιδαρος ...

... , τον Αύγουστο κριάρι, όλους τους μήνες κόκορας και γάτος το Γενάρη.

Σε αντίθεση με τον άνθρωπο, τα ζώα έχουν ορισμένες περιόδους οργασμού, τότε συνουσιάζονται ασύστολα. Ορισμένοι στερημένοι τα μακαρίζουν με αυτή την παροιμιώδη φράση.

Οι σύζυγοι

Σημασία

Αυτοι που ζουν υπο κοινον ζυγον. Το ζευγος των ανθρωπων του είναι συνδεδεμενοι με τα δεσμά του γάμου.

Σημερα μαλιστα δεν είναι απαιρητητο να είναι οι σύζυγοι και διαφορετικου φυλλου.

Προελευση

Υπο τον ζυγον μπαινουν τα βοδια. Ο ζυγος είναι βαρυ ξυλο που μπαινει στο σβερκο ἢ τραχηλον. Του Ελληνος ο τραχηλος ζυγον δεν υποφερει. Αλλά υποφερει συζυγον αν και την/τον χαρακτηριζει ανυπόφορο/η .

Ουκετι καιρός

Ρωτούσε επίμονα η μητέρα του τον Θαλή τον Μιλήσιο πότε θα νυμφευθεί:
– «Ούπω καιρός» της έλεγε εκείνος. Δεν είναι ακόμη καιρός.

Έπειτα από πολύ καιρό η μητέρα του επανήλθε. Πότε επιτέλους θα παντρευτείς; ρώτησε με αγωνία.

– «Ουκέτι καιρός» απάντησε αυτή τη φορά. Πέρασε πια ο καιρός.

ΣΣ: Ο Θαλής ηταν ενας από τους επτα σοφους, μην το ξεχνάτε.

Πάτησε πόδι

Σημασία

Απαιτεί αποφασιστικά τα δικαιώματα του/της.

Προέλευση

Από το πατημα του ποδιου του γαμπρού που κανει η νύφη κατά την τελετη του γαμου όταν ο παπας διαβαζει την επιστολη του Παυλου προς Εφεσίους:
32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἢ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Όλα του γάμου δύσκολα ...

Σάρκαν μίαν

ἀντί τούτου καταλείπει ἄνθρωπος [τὸν] πατέρα καὶ [τὴν] μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

[Γεν 2:24](#), [Μτ 19:5](#), [Μκ 10:7](#), [Α' Κορ 6:16](#)

Στιχάκι του Μποστ:

Σαν εσέ δεν είναι καμία

έλα να γίνουμε εις σάρκα μία.

Τα δεσμά του γάμου

Περίφραση αντί «οι υποχρεώσεις του γάμου» ή και αντί του «γάμου» ως σχέση. Λύσις του γάμου (φευγουν τα δεσμά) επέρχεται δια του διαζυγίου (πάει ο ζυγός!) βλ. ρητό [δεσμά του γάμου](#)
Όπως παρατηρείτε ο όροι δουλείας, φυλάκισης και υποτελείας παίρνουν και δίνουν σε φράσεις για το γάμο. Τα συμπεράσματα δικά σας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

2023

Th. Unfaithful , ΑΠΙΣΤΙΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

2031

Th. Unfaithful , ΧΩΡΙΣΜΟΥ ΕΓΚΩΜΙΟΝ

241

Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα, 1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ, ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, 2010

9916

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΟΥ, ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΞΕΩΣ, ΚΑΠΟΝ -2015

2063

ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ - ΧΕΙΛΑΡΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ , ΓΑΜΟΣ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

CIPOLA

CARLO CIPOLA, ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΗΛΙΘΙΟΤΗΤΑΣ, ΚΕ-ΔΡΟΣ,2012

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

www.gnomikologikon.gr/forbiden.html#axzz3kWaeb1W

βλ. κεφ. Περί συνουσίας

[Οι Κωνσταντίνοι καί η σταθερότητα](#)